

NAŠ GLAS

**Glasilo Zveze državnih
nameščencev za Slovenijo
v Ljubljani.**

Cena posamezne št. 1.50 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din 40.—

Polletna naročnina 20.—

Cetrtletna naročnina 10.—

Za inozerastvo je dodati poštino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Anton Adamič, Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopolne v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednika.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad. — Pošt. ček. rač. št. 11.467

Košačan:

Na razpotju.

Ob nastanku Jugoslavije smo upali državni nameščenci, da se bo nova država, prebogata na prirodnih zakladih, hitro razvila, okrepila in konsolidirala. Pričakovali smo, da bo državna uprava ob rastočem blagostanju pravična tudi državnemu nameščenstvu in da mu ustvari materialno in moralno pozicijo, ki mu je potrebna kot propagatorju nove državne ideje in izvrševalju oblasti in zakonov. Toda varali smo se v teh upih, motili tudi v pričakovanju, da najdemo trajno in zadostno oporo pri političnih strankah.

Tako je naš materialni in moralni prestiž na tleh. Desettisoči državnih uradnikov bijejo obupen boj za gmotni obstanek, celokupno uradništvo pa se nahaja čedalje bolj ogroženo v svojih naravnih pravicah (prejemki, stabilnost). In spričo v državi obstoječe agrarne, socialne in plemensko-politične strukture nam še desetletja ni pričakovati izboljšanja našega stanja. Še dolgo, dolgo ostane prezirana masa, quantité negligeeable, dobra za trabantske in volilne posle.

Naše dostojanstvo, čut za samoobrambo in pomen našega stanu za državo nam vele- vajo, da se odločimo hitro in dobro in kre- nemo na nova pota.

Kako tedaj in kam?

Dokazovali smo leta državi, kaj pomeni za njo uradniška hierarhija; skušali smo biti zvesta in verna pripraga raznih političnih strank. Zaman! Potem, ko smo vsaj na vi- dez dosegli nekaj pravic v uradniški pragmatiki, se nam te v zadnjem času brezstidno kršijo in izpreminjajo nam v neprilog, trgajo prejemki, izvajajo nasilne premestitve in upokojitve itd.

Preostaja nam tedaj le dvoje: ali se da- mo še dalje proletarizirati, prezirati in šikani- rati ali pa nam se je popolnoma osamosvojiti in iskati odpomoči v samih sebi. V slednjem pravcu je v prvi vrsti treba, da bodi vsak nameščenec organiziran v pristojnih uradni- škkih društvih in da tvorijo ta enoto. Organi- ziranje je izvesti tako dosledno, da bi moral veljati vsak državni uslužbenec, ki ostane izven organizacije oz. vztraja v društvu, ki ne išče stika s pokrajinsko Zvezo in s tem s centralnim Savezom državnih nameščencev, za izdajico uradniškega stanu in njegovih in- teresov.

Ko bodo državni uslužbenec na ta način organizirani, bodo tvorili močan faktor, ko- jega besede in zahteve se bodo morale po- slušati in uvaževati tudi na merodajnih me- stih.

Paralelno s to akcijo pa mora iti i naša politična osamosvojitev, ker je zbog neure- lenih razmer pri nas več kakor dvomljivo, da bi si priborili s samo stanovsko organiza- cijo mesto in pozicijo v državi, ki nam gre. S popolnjenjem in posistembjenjem naše

stanovske organizacije bo rastla i moč i ve- ljava našega političnega zastopstva, naše po- litične delegacije, ki bo dosegla višek, kadar se bo ta lahko sklicevala na armado vsega organiziranega državnega uradništva in morda pridruženih zasebnih nastavlencev.

Na drugi strani po bodo že začetni uspe- hi naših poslancev v Narodni skupščini in ev. zastopnika v vladi tvorili pobudo, da se stanovska organizacija čimpreje do kraja izvede.

Iz gornjih predpostavk pa sledi, da nam je že pri prvih volitvah v Narodno skupščino, ki najbrže niso daleč, nastopiti s svojimi kan- didati. Gorenje trditve so po mojem mnenju tako (neizpodbojno) resnične, da bo mogel kak plebiscit o načelnem vprašanju — pri- merjaj članek g. M. R. v „Našem Glasu“ z dne 20. aprila t. l. — izostati, tako da bi se mogla nadaljnja izvajanja tovarišev tikati predvsem le taktičnih vprašanj oz. načina, kako naj se izvede stavljeni program (politič- na osamosvojitev).

Ker je gotovo, da nas bo državna uprava ovirala na naših novih potih, ali nam hotela pripraviti celo kako drugo presenečenje, bo v formalnem oziru treba ev. izpremeniti pra- vila naših stanovskih zastopstev ali pa udej- stviti poleg istih še politično uradniško orga- nizacijo. O tem, kakor o vseh potrebnih ko- raki, ki so najnujnejši, pa je potrebno čimprej- šnje posvetovanje, katero bi mogla — vsaj v za- četku — izvesti najpripravnije naša „Zveza“.

Da ne bo prehudega zmigavanja med ma- lodušneži — povodom skupščinskih volitev leta 1924/25, se je v stvari na moj članek „Skupščinske volitve in uradništvo“ v našem glasilu št. 11 iz leta 1924 vnela huda bitka — moram še to-le omeniti:

Naša politična stranka ne bo taka kakor so druge, z vso partijsko in osebarsko na- vlako, marveč nam se bo šlo v političnem udejstvovanju le za izrabo političnih sred- stev v prid uradništvu, državi in narodu. Ako in ko dosežemo svoj glavni cilj, zlasti materialno in pravno osiguranje našega sta- nu, moremo zopet modificirati svojo taktiko in javno delovanje ter se omejiti zopet na udejstvovanje v svoji zgolj stanovski organi- zaciji.

Naj se oglase še tovariši — gospod ured- nik sam je že spregovoril o tej stvari — ven- dar naj bo debata stvarna in čim krajša, da pridemo prej do pravega zaključka.

Plenarna seja upravnega odbora Glavnega Saveza v Beogradu.

(Dalje in kmec.)

Glavni tajnik dr. Djordjević odgovarja g. In- djiću, da uprava Glavnega Saveza ni prezrla or- ganiziranja državnih nameščencev v Vojvodini, ki je po novem statutu upravičena, da si kakor

Južna Srbija in Črna gora ustanovi svoj lastni Savez, toda vsled prekratko odmerjenega časa se žal ni mogla z osebno intervencijo udeleževati na vse strani. Energija funkcionarjev ožje upra- ve Glavnega Saveza ni nadčloveška, nego samo človeška. Vprašanje ustanovitve pokrajinske or- ganizacije v Vojvodini pa ima uprava v evidenci ter mu bo posvetila čim preje vso svojo pažnjo.

Nato glavni tajnik na kratko omeni, da o razmerah v Črni gori z ozirom na organizacijo uprava Glavnega Saveza nima nobenih podat- kov, ker od Udruženja na Cetinju, ki začasno upravlja posle Saveza, ni prejela odgovora niti na eno okrožnico. Ravno tako je z Jugosloven- skim šumarskim udruženjem v Zagrebu.

Sledi nato poročilo o razmerah v Udruženju monopolskih uradnikov, od katerih ima uprava Glavnega Saveza popolnoma urejene podatke in katerih aktivnost, kar velja posebno za prvi dve Udruženji, je bila velike koristi za interese nji- hovih članov. Podatki glede Saveza pošt. tel. telef. uslužbencev, ki jih je uprava prejela, so v ostalem jako ploviti. Izvzemši število članov (5333) ti podatki ne obsegajo ničesar drugega.

Predsednik Udruženja jugoslovenskih agro- nomov g. dr. Mladen Josifović poudarja, da je bi- lo Udruženje, ki ga on zastopa, šele nedavno or- ganizirano, da šteje za svoje člane samo urad- niki s fakultetsko izobrazbo in da bo pristopilo radi posrednjega včlanjenja v Glavnem Savezu v Savez za Srbijo.

Predsednik Saveza P. T. T. uslužbencev g. Jovanović dopolnjuje podatke o svojem Savezu, kolikor jih glavni tajnik ni mogel navesti. Ome- nja, da je število organiziranih pošt. tel. urad- nikov verjetno celo večje, nego je bilo javljeno, toda Savez je podal Glavnemu Savezu takšno poročilo, kakor ga je mogel napraviti na podlagi podatkov, prejetih od oblastnih organizacij. Go- vori o kulturnem delu svojega Saveza, posebno o gradnji uradniških domov v raznih centrih itd.

Predsednik g. dr. Jovanović resinira število članov posameznih organizacij na podlagi ravno- kar podanih poročil ter ugotovi, da ima Glavni Savez po teh podatkih skupno okoli 35.000 čla- nov. To bi bilo število, ki bi moglo zagotoviti Glavnemu Savezu znatno moč, seveda, ako bi članstvo izpolnjevalo svoje obveznosti in ako bi bilo tudi na sploh prožeto s stanovsko za- vestjo.

c) Interpretacija 3. odst. čl. 28 statuta.

Glavni tajnik dr. Djordjević poroča, da so se pojavile o pravem smislu tretjega odstavka čl. 28. statuta pri posameznih organizacijah različne interpretacije, ker smatrajo sekcije nekaterih or- ganizacij, da jim ni treba biti včlanjenim v po- krajinskih Zvezah. Tak slučaj je s sekcijo P. T. T. uslužbencev v Ljubljani, o katerem je tamoš- nja Zveza poslala Glavnemu Savezu posebno pis- mo, ter po sporočilu g. Bratanića istotako tudi v Zagrebu. S tem v zvezi pojasnjuje glavni taj- nik radi donešenega formalnega zaključka, ki naj bi imel obvezno moč za vse organizacije, pravi smisel navedene določbe ter se pri tem izrecno sklicuje na besede „radj održanja celine“, iz če- sar sledi, da se je s to določbo želelo osigurati kar najpopolnejše edinstvo akcije v vsakem da- nem momentu. Bolazen Centralnih strokovnih organizacij, ki so jo izrazila Udruženja monopolskih uradnikov in finančne kontrole, da bi ta

odredba mogla oslabiliti Centralne strokovne organizacije, je brez podlage. S tem v zvezi sekcijam Centralnih strokovnih organizacij ne bi bilo treba plačevati članarine za Glavni Savez i preko pokrajinskih zvez i preko njihovih central, nego samo enkrat, in sicer preko centrale.* To pojasnilo se po diskusiji, v katero posežejo T. Jovanović, M. Šobaić in St. Bratanić, soglasno odobri.

č) Pristop Saveza javnih nameščenцев v Zagrebu.

Predsednik Udruga Zagreb g. St. Bratanić govori o dosedanjih odnosih med Udrugo in Zvezo javnih nameščenцев v Zagrebu. Obžaluje, da se je nekoč govorilo v Zagrebu, da sta on in organizacija, ki jo predstavlja, ovira za pristop Saveza javnih nameščenцев v Glavni Savez. Nasprotno, on je vedno jasno in glasno naglašal, da s strani Udruga proti temu pristopu ni ovire; to je posebno naglasil na konferenci v mesecu novembru 1927 in na skupščini v Zagrebu meseca decembra pr. l. Obžaluje, da intervencija Zveze Ljubljana glede tega vprašanja ni bila vedno popolnoma pravilno izvršena, kar lahko posnamemo tudi iz »Našega Glasa« (organa ljubljanske Zveze), ki je po skupščini Saveza javnih nameščenцев v Zagrebu objavil o jakosti njegove organizacije nepravilne podatke, trdeč, da šteje Udruga le okoli 600 članov, kar je absolutno netočno. Ti podatki so bili črpani od Saveza javnih nameščenцев v Zagrebu. Sicer pa bi ga veselilo, ako bi Savez rešil to perečo vprašanje tako, da postane resnični predstavnik vseh formiranih organizacij, to je, da se na tej konferenci sprejme Savez javnih nameščenцев v Zagrebu definitivno način v ustroj Glavnega Saveza.

Član ožjega odbora g. Dragomir Obradović naglašal, da je edinstvo in sloga nam uradnikom potrebna bolj, kakor kateremukoli drugemu, ker imamo še daleč do izpolnitve naših teženj, do trenutka, ko bomo mogli uživati v naši državi zaslužen položaj. Ta principijelni razlog nam nalaga dolžnost, da preidemo preko vseh malenkostnih razlogov na dnevni red in da prožimo drug drugemu bratovsko roko. Treba se je otestiti vseh prejšnjih razlogov, kakorkoli naj že bodo upravičeni, ki so zavlačevali rešitev tega vprašanja. To vprašanje je treba na vsak način rešiti sedaj na ta edini način, da sprejmemo Savez javnih nameščenцев v Zagrebu v Glavni Savez. Za način take rešitve govori tudi narodna zgodovinska dolžnost, ker ni razloga, da smo, ako smo bili tlačeni in podjarmljeni v prejšnjih dneh, razedinjeni tudi še danes, ko naših tlačiteljev že davno več ni.

Glavni tajnik dr. Djordjević: Temu vprašanju je uprava Glavnega Saveza tekom svojega delovanja vse od zadnje skupščine v Zagrebu pa do danes posvečala vso svojo pažnjo. Razpravljalo se je o tem vprašanju na mnogih sejah upravnega odbora ter končno sklenilo, da se pozovejo na to plenarno sejo predstavniki Saveza javnih nameščenцев v Zagrebu. Namen tega našega vabila je bil, da bi se lojalno in iskreno našel način, kako to vprašanje rešiti v skladu z našimi interesi celokupne naše organizacije. Savez javnih nameščenцев v Zagrebu se je, kakor vidimo, odzval temu vabilu ter je delegiral na konferenco dva svoja odlična predstavnika. Uprava Glavnega Saveza se je zavedala izključno samo vzvišenega cilja, kako na najširši podlagi reorganizirati in privedi pod svoje okrilje uradniške organizacije, zato misli, da je treba radi povojne rešitve tega perečega in važnega vprašanja preiti preko vseh formalnih statutarnih zaprek. Zato predlaga: Savez javnih nameščenцев v Zagrebu se sprejme v Glavni Savez brez vsakršne omejitve s tem, da ohrani kot organizacija svojo individualnost, kar naj v enakem smislu velja tudi za Udrugo javnih uradnikov, ki deluje v istem področju. Obe organizaciji naj stojita napram Glavnemu Savezu v enakopravnih odnosih. Radi koordiniranja akcije v splošnem in skupnem področju ter radi izvršitve splošne organizacije pa je treba, da se v sporazumu z obojema organizacijama ustanovi poseben odbor, ki naj služi kot spona med obojema organizacijama in Glavnim Savezom, kar bi olajšalo posebno izvršitev splošnih medsebojnih direktiv. Ta predlog je soglasno sprejet in pozdravljen z aplavzom.

Predsednik g. dr. Jovanović pozdravlja ta sklep in poudarja važnost tega momenta, ki ni v skladu z zahtevami naše Zveze.

predstavlja ustvaritev popolnega edinstva vseh uradniških organizacij v naši državi.

Predsednik Saveza javnih nameščenцев v Zagrebu g. Anton Jirovšek se za ta sklep, ki so si ga vsi njegovi tovariši iskreno želeli, toplo zahvaljuje. Izraža veliko radost, ker je prišlo do povojnega zaključka, ter se nada, da se bo odlej dalje akcija Glavnega Saveza razmahnila s še bolj živim in še odločnejšim tempom. Govori o organizaciji svoje Zveze, ki je tako giede članstva kakor glede notranjega ustroja zelo čvrsta. Osnovala je podporni sklad za slučaj bolezni in smrti ter zagotovila svojim članom mnogo drugih ugodnosti. Savez šteje 4612 članov, organizacija je sprovedena po okrajih in je ta sistem organizacije doslej rodil lepe uspehe.

d) Članarina.

Glavni tajnik dr. Djordjević apelira na vse prisotne s prošnjo, da njihove organizacije redno plačujejo Glavnemu Savezu določeno članarino. Naglašal, da je neizbežno potrebno, da Glavni Savez uredi svojo stalno pisarno, kar zahteva seveda gotove materialne žrtve. Ako bo izkušnja pokazala, da je dosednji sistem plačevanja članarine za posamezne Zveze nepraktičen in težak, tedaj bi se dal izpremeniti s pavšaliranjem članarine za posamezne Zveze.

Toda takšen aranžman bi bil mogoč šele od prihodnje skupščine, ki bo razpravljala o Saveznem proračunu. Do skupščine pa se mora na vsak postopati po statutu.

Predsednik Saveza-Sarajevo g. Milan Čuković je mnenja, da bi bilo treba skleniti pavšalno plačevanje članarine že sedaj, ker se splošna organizacija državnega nameščenstva ne bo posrečila, ako se bo moralo plačevati Glavnemu Savezu za vsakega člana po 50 p na mesec.

Predsednik g. dr. Jovanović zavrača Čukovića, ker ni mogoče, da bi se tako dalekosežno oddaljili od statuta, in ker bi mogel tak precedentni slučaj izzvati še mnoge druge. Nihče ne ve, koliko bi končno še ostalo od statuta, ki ga moramo spoštovati kot svojo ustavo. Zato predlaga, da dotični Savezi, ki bi do konca leta ne mogli za prijavljeno število svojih članov plačati polne članarine, vodijo neplačano članarino v evidenci kot »obveznosti iz prejšnjih let«. S tem predlogom soglašal tudi predstavnik P. T. T. uslužbenцев, ki pa je v nekem svojem dopisu javil Glavnemu Savezu, da ne more plačati članarine, a da je pripravljen Glavni Savez ob vsaki priliki moralno podpirati.

Predsednik Udruga javnih uradnikov v Zagrebu St. Bratanić hvali vneto glavnega tajnika dr. Djordjevića, ki jo osvedoča v vodstvu Saveznih poslov ter primerja sedanje delovanje Glavnega Saveza s prejšnjim. Predlaga, da izrazi zahvalo dr. Djordjeviću cel zbor in da se ta zahvala zabeleži v zapisniku. (Ploskanje.)

Sestanek je zaključen ob 20. uri, nadaljevanje prihodnji dan ob 9. uri.

III. sestanek 10. aprila.

Otvoritev ob pol 10. uri. Glavni tajnik dr. Djordjević prosi navzoče, da čujejo zaključek večerašnje razprave o vprašanju organizacije. Glasl se:

»Upravni odbor Glavnega Saveza je na svoji šesti konferenci dne 8., 9. in 10. aprila t. l. po izčrpi razpravi o stanju posameznih Zvez in Centralnih strokovnih organizacij, včlanjenih v Glavni Savez, ugotovil, da to stanje še ni takšno, da bi moglo služiti kot temeljna osnova uspešni aktivnosti Glavnemu savezu v vseh pravicah, ki jih določa Savezni statut. Radi tega je sklenil, da se delu organizacije v nadaljevanju udeleževanju posameznih Savezov in Centralnih strokovnih organizacij posveča največja pažnja. To delo se mora v obče smatrati kot najnujnejša težnja upravnih odborov vseh Savezov in Centralnih strokovnih organizacij. Da se ta cilj doseže, morajo poslati vse včlanjene organizacije v najkrajšem času vse podatke, ki jih je zahteval Glavni Savez z okrožnico z dne 26. decembra 1926. Vse te organizacije si morajo najenergijeje prizadevati, da se v smislu navodil Glavnega Saveza število njihovega članstva čim najbolj pomnoži in da se med formiranimi organizacijami doseže najpopolnejša harmonija in sloga v vprašanih skupnih stanovskih interesov. Da bi se Glavnemu Savezu omogočila primerna ureditev njihove pisarne in zagotovilo uspešno delovanje, so vsi Savezi in Centralne strokovne organizacije dolžne, da redno izpolnjujejo svoje

obveznosti po členu 26. Saveznega statuta, to je, da plačujejo določeno članarino. Plačevanje članarine za člane posameznih sekcij Centralnih strokovnih organizacij, ki so po odstavku 3. člena 28. statuta včlanjene v posamezne Saveze, se mora regulirati s pravilnikom na ta način, da se pobira članarina za nje samo enkrat, in sicer od njihovih Centralnih strokovnih organizacij.* Nato maglasi glavni tajnik dr. Djordjević še enkrat posebni pomen te točke dnevnega reda ter prosi vse delegate, da ta formalni sklep odobre ter delujejo intenzivno na tem, da vse organizacije postopajo v smislu tega zaključka. Po kratkem objasnjevanju glede plačevanja članarine za sekcije strokovnih organizacij, ki so včlanjene v Glavnem Savezu, se ta sklep soglasno sprejme.

Nato preide konferenca na 2. važno točko dnevnega reda:

Sedanji položaj državnih nameščenцев.

Glavni tajnik dr. Djordjević poroča o predloženih in odobrenih amandmanih k finančnemu zakonu za leto 1927—1928, kolikor se ti amandmani nanašajo na državne nameščenце. Naglašal, da je z nekaterimi uredbami ugodeno našim zahtevam, ki smo jih iznesli v naši resoluciji iz pretekle skupščine v Zagrebu. Finančni zakon za leto 1927—1928 daje vladi gotova pooblastila za revizijo uradniškega zakona in uredbe o razvrstitvi, kar je zelo nujna potreba tako za državo kot za njene nameščenце. Omeni tudi ustvaritev penzijskega fonda za državne nameščenце in prevedbo kronskih pokojnin na dinarske. S temi odredbami a priori ne moremo biti nezadovoljni, ker smo jih sami zahtevali. Drugo vprašanje pa je, kako naj se te odredbe izvrše, kar velja osobito za revizijo zakona. Dolžnost Glavnega Saveza bo, najbudeje čuvati nad tem, da se revizija uradniškega zakona ne izvrši v škodo interesov državnih nameščenцев. Radi tega moramo zahtevati, da bodo v komisiji za revizijo zastopani po svojih predstavnikih tudi državni nameščenći, ako ne z odločujočim, pa vsaj s posvetovalnim glasom. Sicer pa za sedaj, ko se revizijsko delo še ni pričelo in ko komisija še ni sestavljena, ne moremo imeti nikakšne konkretne osnove, na kateri bi mogli karkoli podvzeti. Treba je čakati, in ko vlada pristopi k reviziji, moramo najenergijeje zahtevati, da se izpremembe in izpopolnitve zakona oziroma uredbe redigirajo tako, da bodo odstranjene vse krivice, ki so bile državnim nameščencem prizadejane baš s tem zakonom in s to uredbo.

Odgovarja nato na ugovore in proteste, ki jih je prejel Glavni Savez od Zveze za južno Srbijo in od Zveze P. T. T. uslužbenцев. Ti protesti kritikujejo, da se bo zakon revidiral potem uredbe in ne potom zakona. Ugovori so sicer teoretično opravičeni, ker bi se zakon ne smel menjati oziroma izpopolniti z uredbo, nego z zakonom, toda z ozirom na okolnost, da smo zahtevali čimprejšnjo revizijo, je vprašanje forme za vse nas manjšega pomena, nego bistvo stvari, za katero gre. Uredba, ki jo bo vlada izdala, bo imela zakonsko moč. In to je za nas glavno. Govornik je poleg tega omenil, da spričo dejanskih parlamentarnih razmer, ki vladajo pri nas, in spričo razpoloženja Narodne skupščine napram državnim nameščencem ne more nihče pričakovati, da bi nam zakon prinesel več koristi od uredbe. Vse določbe, s katerimi bi se moral regulirati položaj državnih nameščenцев, so prišle pred parlament za državnega nameščenca veliko boljše, nego so ga zapustile. To nam dokazujejo dosedanje izkušnje, ki nam morajo biti vedno pred očmi.

Glavni tajnik je dalje omenil tudi prizadevanje uprave Glavnega Saveza, da se prvotno predložena odločba za izgrubo draginskih doklad tistih upokojenцев, ki imajo dovršenih 15 službenih let, ublaži. Dosegli smo relativni uspehi, ker je ta določba, kakor je znano, resnično ublažena. Poročilo glavnega tajnika se vzame odobruje na znanje.

Predsednik Saveza v Skoplju g. Novo Vugdelić pojasnjuje stališče svoje Zveze, ki ga je zavzela na bivši konstitutivni skupščini 20. marca t. l.

Predsednik Uruženja davčnih uradnikov g. V. T. Katunac priporoča, da je treba zahtevati izpreminjevalne predloge k uradniškemu zakonu in k uredbi o razvrstitvi od vseh včlanjenih Zvez. Na ta način bi imel dotični uradnik, ki bo delegiran za komisijo za revizijo kot predstavnik

* Ni v skladu z intencijami naše Zveze.

državnih nameščenec pri rokah nad vse dragocen material, s katerega pomočjo bi mnogo lažje zastopal interese državnih nameščenec.

Predsednik Udruga Zagreb g. St. Bratanić naglašuje potrebo, da bi moral biti komisi za revizijo na vsak način, bodisi v svojstvu eksperta ali kako drugače, pridružen eden izmed prečasnih uradnikov, kateremu so prejšnji predpisi in odnosa, ki so se nanašali na državne nameščenec v bivši monarhiji, dobro znani.

Glavni tajnik dr. Djordjević odgovarja obeima predgovornikom, da bo ožja uprava posvečala njihovim umestnim predlogom vsa svoja pažnja in da bo v smislu teh predlogov čim prej podvzela potrebne korake.

Član ožjega odbora g. Dragomir Obradović govori isto tako o sprejetih amandmanih k finančnemu zakonu za leto 1927—1928, od katerih ne moremo beležiti niti enega, proti kateremu bi, ako se postavimo na širše stališče, smeli kot državni nameščenci protestirati. Izjema je morda le pri določbi, ki določa službeno dobo 35 let za dosego pravice na uživanje popolne pokojnine za vse stroke brez razlike. Toda tudi ta odredba ima to dobro stran, da izenačuje razne predpise, ki so bili v tem oziru dosedaj veljavni. Omenja nato težkoče, ki jih za državno upravo ustvarja večje število državnih nameščenec, med temi mnogo brez vsake kvalifikacije. Radi odstranitve teh težkoč, vsled katerih trpi cel uradniški kader, je seveda vlada morala seči po izvestnih merah.

Prične se za tem razprava o tretji točki dnevnega reda:

Podaljšanje stanovanjskega zakona po 1. novembru 1927.

Glavni tajnik g. Djordjević poudarja, da se nam na tem vprašanju ni treba dalje časa muditi, ker smo si brez dvoma vsi edini, da je treba stanovanjski zakon že z ozirom na zaščito državnega nameščenstva podaljšati tudi preko 1. novembra t. l. in ker bi sicer postal položaj velike večine državnih nameščenec na mah absolutno nevdržljiv. Zato se hoče uprava Glavnega Saveza poslužiti sredstev, da izvojuje podaljšanje tega zakona vsaj glede zaščite za državne nameščenec. Pripominja, da bo uprava v tej akciji kooperirala z ostalimi zainteresiranimi organizacijami, kakor s hišnimi najemniki, delavci, invalidi itd.

Predsednik Saveza Split g. Katunarić poroča o svojem razgovoru s pomočnikom ministra za socialno politiko g. Protićem, ki je deputaciji zagotovil, da se moramo nadejati podaljšanja stanovanjskega zakona.

Član ožje uprave g. Obradović poudarja svoje stališče glede stanovanjskega vprašanja in izjavlja, da so v marsikaterem oziru žrtve tega zakona tudi hišni posestniki, ki imajo glede oddaje stanovanj vezane roke. Zato je potrebno, da zahteva uprava Glavnega Saveza, naj država svojim nameščencem povzra stanarino do izmere, ki bi jim omogočala, da si zagotovijo stanovanja na podlagi pogodb, ki bi bile sprejemljive tudi za hišne lastnike.

Član uprave g. Katunac poudarja kot hišni posestnik, ki nima od svoje posesti nikakšne rente, za svojo osebo pomirljivo stališče ter izjavi, da mu je v organizaciji hišnih posestnikov uspelo vplivati na hišne posestnike v tem smislu, da od državnih nameščenec ne bodo zahtevali pretirane najemnine.

Konferenca preide nato na vprašanje izplačila razlik za čas od 1. oktobra 1923 do 30. aprila 1924.

Glavni tajnik g. dr. Djordjević navaja, da je vnešen v novi državni proračun zopet kredit v znesku 10.000.000 Din, iz katerega se bodo krile, kakor v preteklem letu, terjatve samo neznanega dela državnih nameščenec, v prvi vrsti služiteljev. Z ozirom na dejstvo, da predstavljajo neizplačane razlike eno izmed najvažnejših položajev v državnem letnem dolgu ter bo za konsolidacijo tega dolga brez dvoma rezerviran del posojila, ki je že zaključeno, je zelo lahko mogoče, da se bodo te razlike izplačale že v tekočem proračunskem letu vsem državnim nameščencem, ki so za to upravičeni.

Član ožjega odbora g. Obradović predlaga, naj uprava Glavnega Saveza zahteva, da se bo do razlike iz kredita 10.000.000 Din izplačale prvenstveno rodbinam umrlih državnih nameščenec. Ta zahteva oziroma predlog je bil soglasno sprejeta. Nadalje je treba zahtevati, da se presežek kredita, ki je v proračunu odobren za dra-

ginjske doklade, katerih izmera je ostala nedotaknjena in se pri njih odstotek odbitka v zmislu odločbe od meseca junija preteklega leta ni upošteval, porabi za izplačilo teh razlik. Poleg tega naj uprava Glavnega Saveza zahteva, da se državnim nameščencem izplačajo dolžni potni in selitveni računi ter ostale terjatve iz kateregakoli naslova.

Predsednik dr. M. T. Jovanović odgovarja na te zahteve na zadovoljiv način, ker je že izdano rešenje, da se je treba ozirati pri likvidaciji državnih obveznosti iz prejšnjih let v prvi vrsti na državne nameščenec. Poudarja dalje, da je izdelana nova uredba o povračilu potnih stroškov. Ta uredba leži sedaj v ministrskem svetu. Potnine se s to uredbo zvišujejo za približno 50 odstotkov, kar znači za sedanje finančne težkoče, s katerimi se bori država, precejšen uspeh. Poudarja nadalje, da se redukcija državnih nameščenec ne sme vršiti na tako brezsrčen način kakor doslej, zlasti pa ne brez predhodnega obvestila tistega nameščenca, ki bi ga doletela usoda redukcije. Dotična primerna določba naj bi se redigirala ob reviziji uradniškega zakona. Enako je treba zahtevati, da se nameščenec, ki izgubi svoje službeno mesto, obvesti o tem na podlagi zakona in tako pravočasno, da bo imel še vedno priliko si na drug način zagotoviti svojo ekzistenco. Zakon, ki ustanavlja to normo za privatne nameščenec, naj se analogno ustvari tudi za državne nameščenec.

Predsednik Udruga g. Bratanić naglašuje, da je treba ob upokojitvah državnih nameščenec hkratu že z ukazom izračunati pokojnino, kar bi imelo za posledico takojšnje nakazilo pokojnine. Ta zahteva se odobri in sočasno sklene, da se v tem pravcu takoj podvzamejo potrebni koraki.

Predsednik Saveza Split g. Katunarić govori o potrebi zavarovanja za slučaj bolezni ter poudarja za ustanovitev posebnega fonda, v katerega naj bi državno nameščenstvo prispevalo od svojih prejemkov 2 odstotka.

Predstavnik in tajnik Saveza javnih nameščenec Zagreb g. Neferović poda končno izčrpen referat glede tega zavarovanja. Dotakne se tudi akcije, ki jo je njegov Savez glede tega vprašanja pokrenil pri uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu in pri ministrstvu za socialno politiko. Sklene se, da to vprašanje Glavni Savez točno prouči in na podlagi spisov Saveza Javnih nameščenec v Zagrebu vse potrebno ukrene.

Ker je s to točko dnevnega reda izčrpan, se predsednik g. dr. Jovanović v zaključnem govoru zahvali vsem delegatom za njihovo pažnjo in sodelovanje z izrazom ponovne svoje radosti, ker se je na tej konferenci med drugim rešilo tudi eno izmed perečih vprašanj, to je vprašanje sprejema Saveza javnih nameščenec Zagreb v Glavni Savez.

Našim rodbinam priporočamo Kolinsko cikorijo, okusen in izdaten pridatek h kavi

Uradniški kreditni zakon*.

Zdaj je vprašanje, kako bodo državni uradniki sprejeli tak predlog. Iz izkušenj vemo, da zavest solidarnosti, kakršna je potrebna za tako važno akcijo, ni dovolj razvita v vrstah državnih nameščenec. Je vse res, da je ta ideja zdrava in da je akcija po tej ideji potrebna; da to akcijo upravičujejo najtehtnejši razlogi in da jo materialno stanje državnih nameščenec nujno zahteva. Ali vse to, tako se nam zdi, ne bo državnih nameščenec odvrglo, da bi ne vzdignili silnega protesta. Treba je samo, da se spomnimo časa, ko je bila predložena uredba o »Nabavilnih zadrukah« l. 1920., pa lahko že naprej vemo, kaj bo. Mislimo, da v tem pogledu lahko delimo državne nameščenec (neglede na kategorijo po uradniškem zakonu) v 2 glavni skupini. Prva je tista, ki je kredit sploh ni potreben, ker so ji Bog in ljudje dali vsega v obilici, a druga je tista, ki je kredit potreben. Prvo skupino zopet lahko delimo na take, ki nečejo nič slišati o kakršnikoli akciji, ki žive samo zase in ne čutijo nobene solidarnosti,

in take, pri katerih je čut solidarnosti razvit in so pripravljeni delati in žrtvovati nekaj tudi za svoje gospodarsko šibkejše tovariše. V drugi skupini, v kateri so tisti, ki so kredita potrebni, prav tako lahko ločimo tiste, ki se zavedajo koristi združevanja in so pripravljeni za vsako akcijo, in pa tiste, ki nimajo te zavesti in niso za nobeno akcijo. Kakor se iz tega vidi, jih je v vsaki skupini po nekaj, s katerih odpornostjo je treba računati. Ti negativni elementi pa so, žal, sposobni, da pokvarijo vso akcijo in da upropastijo tudi idejo.

Glede na to bi moralo biti cel akciji, ako se hoče resno izvesti in ako se zanjo izjavijo vse uradniške organizacije, ali vsaj velik del državnih nameščenec, naklonjena tudi kraljevska vlada, ki bi, priznavajoč koristnost te akcije, hotela in mogla, da zlomi odpor tistega dela državnih uslužbenec, ki smo ga prej omenili, in da izdela zakon, ki bi nalagal enako obvezo vsem državnim nameščencem.

Ali se na to more in sme računati, kdaj in kako, to je treba dobro premisliti!

S tem bi se za zdaj premaknili z najtežje točke problema. Zdaj pa je treba, da si ogledamo predlog g. Rostana, oziroma samo organizacijo uradniškega kredita in njene naloge.

Kar se tiče organizacije same, g. Rostan ne govori veliko o nje ustroju, vendar je proti centralizaciji dela in predlaga pokrajinske oziroma oblasne uprave. V tem se mi ne strinjamo z njim.

Pri vseh institucijah, kjer odločuje v prvi vrsti kapital, vidimo težnjo po centralizaciji in po koncentraciji sredstev zaradi njih povečanja in enotnosti akcije. Ker v tem slučaju gre v prvi vrsti za kreditno ustanovo, se ne moremo niti mi izogniti izkustvu in načinu poslovanja kapitalističnih kreditnih ustanov. To, da bi se okoristili z izkustvi in ureditvijo potovanja po njih načinu, ne pomeni, da bi bila tudi naša ustanova kapitalistično podjetje, ki mu je glavni motiv zaslužek — čisti dobiček.

Ostanimo samo pri prejšnjem našem primeru oziroma pri osnovanju glavnice. Rekli smo, da bi s tem, ako bi odtegovali samo po 10 Din na mesec od vsakega državnega nameščenca, zbrali v 5 letih 90.000.000 Din kapitala. Vsote, ki bi jih država blagajna odtegovala, bi se seveda morale takoj izročiti nekomu, a ta nekdo bi moral biti ustanova, ki bi prejete vsote zopet razdeljevala drugim oblasnim ustanovam.

Kakor vidimo, je torej čisto naravno, da mora biti centrala, že zato, da bo sprejemala (zbirala), razdeljevala in nadzirala, brez nje si ne smemo in ne moremo misliti tako na veliko zamišljene ustanove.

Ne vemo, zakaj je g. Rostan proti centralizaciji, razen ako morda ne odobrava ugovorov zoper politično centralizacijo. Posebno bodi poudarjeno, da bi bila ta naša ustanova popolnoma privatna, popolnoma avtonomna, kajti ako od nikogar nič ne zahtevamo, imamo popolno pravico, da s svojimi sredstvi sami razpolagamo. In prav zato je strah pred centralizacijo prazen, folklani bolj, ker se ona vsiljuje po naravi poslovanja samega in bi bilo brez nje vsako delo nemogoče. Poglejmo samo organizacijo nekaterih naših velebank, ki imajo po več podružnic, in takoj bomo videli, da centralizacija poslovanja ne ovira njih poslov, če so tudi administrativno porazdeljeni po podružnicah.

(Nadaljevanje sledi.)

Poročilo Ivana Rostana o poslovanju in računskem sklepu H. anil. in posojilnega konzorcija za Ljubljano, za upravno leto 1926.

(V št. 12 »N. G.« smo obljubili, da objavimo to poročilo. — Ur.)

Danes se vrši 52. redni občni zbor našega »Hranilnega in posojilnega konzorcija«, ki glede na dolgo dobo svojega obstoja prednjači kot najstarejša zadruga v naši državi, saj je bil ustanovljen že leta 1874, t. j. takoj drugo leto potem, ko je izšel še danes veljavni zadrugi zakon.

Če to dejstvo pomorno podčrtamo tudi danes, storimo to, da zategadelj, da naše člane in vse tiste, ki so zainteresirani na razvoju naše zadruge, opozorimo na solidnost in notranjo urejenost zadruge, ki sta pogojta njeni tako dolgi življenjski do-

* Činovniški Glasnik br. 124-3 od 15. 4. 1927. (iz »Činovniškega Glasnika« po Vlad. Vujanoviću.)

bi in sili, in bi se zadruga brez teh pogojev ne mogla preriniti skozi vso gospodarsko zmedo in večno krizo, ki visi nad našim narodnim gospodarstvom.

Zadružništvu v naši državi vobče ni kaj dobro postillano. Dočim pa so nekatere zadružne zveze in posredno v njih včlanjene zadruge vendarle deležne kake milosti vlade — če v njej sede slučajno tudi njih politične stranke — ni bilo še nikdar slišati o kakih subvencijah uradniškemu zadružništvu, dasi bi bila država dolžna, da prav ona v prvi vrsti svoje nameštence štiti pred materialnim propadanjem. Še tisto malo dobrega, kar so nam uvidevne vlade kdaj naklonile, so nam poznejše vlade z dodatnimi naredbami v finančnih zakonih postopoma, takorekoč po načrtu, zopet odvzele. Kaj je še ostalo n. pr. od našega uradniškega zakona, ki za široko socialno zaščito javnih nameštencev itak ni imel že izpočetka zadostne podlage!

Vzemimo drug primer. Po členu 70. znane zakonodaje o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev se je tako od draginskih doklad uslužbencev kakor tudi od izplačil iz državnih blagajin na državi izvršene nabave v teku let nabrala večmilijunska glavica. Vso to glavico je imela drž. blagajna izročiti blagajni Zveze nabavljalnih zadrug drž. nameštencev v Beogradu, kateri so bile prav tako zajamčene z navedeno uredbo tudi razne ugodnosti. Ugotovljeno pa je, da od nabrane glavice finančno ministrstvo še vedno pridržuje kakih 50 do 60 milijonov dinarjev, ki bi jih moralo že davno izročiti Zvezi nabavljalnih zadrug, ostale ugodnosti pa so po večini ostale tudi še na papirju.

Skorajni čas je že, da finančno ministrstvo izroči to glavico njenemu namenu, t. j. omenjeni Zvezi, ki naj bi jo smoteno uporabljala za ustanavljanje in podpiranje zadrug, ki bi mogle ustaviti naraščajočo pauperizacijo drž. uslužbencev in

jih ozdraviti njih gospodarske in socialne krize, pod katero ječe.

Tudi naš konzorcij se prištevja k takim zadrugam, ki so življenjskega pomena v gospodarskem in socialnem oziru — za naše slovenske državne uslužbence pa še posebej, ker imajo navsezadnje tudi pravico, da so deležni dobrot iz te glavice. Edino po tej poti bi mogel tudi naš konzorcij priti vsaj do cenejšega kredita, kakor ga ima sedaj, ko je prisiljen, da si izposoja drugod, ker lastne glavice nima. Današnje razmere pa so v resnici take, da v hudi konkurenčni borbi vzdrži le tisti, ki dela s svojo, ne pa z izposojeno glavico.

Kljub vsem težkim okoliščinam, ki zastavljajo pot svobodnemu razmahu našega konzorcija, pa smemo biti z uspehi konzorcija tudi v preteklem poslovnem letu zadovoljni. Kajti pri številnem pregledu bilance tega poslovnega leta moremo ugotoviti le zopet lep napredek v vseh bilančnih postavkah. Precejšnja likvidnost konzorcija izvira iz kratkoročnosti posojil in iz intenzivnosti, s katero se je vršilo propagandno delo, kateremu edinemu je pripisovati tako znaten porast na hranilnih vlogah v primerjavi s stanjem teh vlog v prejšnjem letu. Hranilne vloge so namreč znašale

leta 1925. Din 272.931.—
leta 1926. pa „ 578.075.—

kar ustreza 111% povečanju. K temu porastu vlog je znatno pripomoglo tudi dejstvo, da smo obrestovali vloge mnogo ugodneje kakor, so jih obrestovali drugi denarni zavodi. Obrestna mera se je gibala med 6 — 8 odstotki.

Porastu hranilnih vlog je nujno moral slediti poslovni napredek konzorcija in je denarni promet od Din 2.699.352.— v letu 1925. porastel na Din 4.822.998.— v l. 1926. Članstvo, čigar število je znašalo konec leta 1925. 473, je poskočilo konec leta 1926. na 632 z Din 207.037.— na vplačanih deležih. Ker so znašali deleži konec leta 1925. Din 134.363.—, pre-

sega končno stanje leta 1926. za Din 72.674.— stanje prejšnjega poslovnega leta. Razveseljevi porast deležev ima še svojo posebno vrednost glede na člen 7. zadr. pravil, ker z jamstvom, ki je združeno z njimi, tvorijo ugledno kreditno bazo konzorcija.

Že na lanskem občnem zboru je bilo sklenjeno, da se deleži obrestujejo. Zato je upravni odbor konzorcija povikal z Din 2.556.— proračunjeni eklat za to obrestovanje v letu 1926. na Din 6.000.— in se za zdaj obrestujejo vsi polno vplačani deleži a Din 100.— počenši od 1. januarja 1926 po 3 od sto na leto.

(Dalje prih.)

Poravnajte naročn no!

Vestnik.

Zaostanki na pokojninah. Iz popočnoma zanesljivega vira smo zvedeli, da je predlog za izplačilo starih pokojnin kot obveznosti iz prejšnjih let (part. 55) v podpisu. Na Slovenijo odpade približno 7.500.000 Din. Veliko jih je, ki jim sporočamo to veselo novico!

Prosimo vsi dopisnike, naj nekoliko potrpe, ker ne moremo vsled drugih važnih sporočil objavati poslanih dopisov. Vsi pridejo na vrsto.

Underwood

pisalni stroj ima svetovni sloves, nad 2.000.000 strojev v prometu, nedosegljiv v trpežnosti in vsled tega najcenejši.

LUD. BARAGA, Ljubljana,

Selenburgova ulica 6.

Telefon 980.

C. J. Hamann,
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15.
priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Priporoča se cenj. občinstvu
špecerijska trgovina
Leskovic & Meden
LJUBLJANA, Jurčičev trg št. 1.

Najboljši
šivni stroji in
kolesa znamk
Gritzner in Adler
ter švicarski pe-
tilni stroji „Jubel“
za rodbino, obrt
in industrijo
Josipa Petelinca
Ljubljana
Mestni trg 13. 18.
Ponk v vozanju brezplačen. Večletna garancija
Delavnica za popravila.
Na veliko Telefon 913 Na malo

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov
priporoča tudi svojo veliko izbiro spo-
minskih izdelkov, galanterijo
in parfumerijo

M. Mihelič
Ljubljana, Selenburgova ul.

Tovariši! Kupujte svoje potrebščine le pri trdkah in obiskujte
le lokale, ki inserirajo v „Našem Glasu“.
Kdor podpira nas, tega podpirajmo mi!

JOSIP PETELINC, Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago,
pletenice, žepne robce, ščetke, sukanec, toaletno blago.

Na veliko

Telefon 913

Na malo

Manufakturna trgovina
FABIANI & JURJOVEC
Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.

Priporočata raznovrstno pomladansko blago. — Vedno v za-
logi perje, puh in žilna za blazine od najcenejše do najfinejše vrste.
Na obroke proti garanciji uradov.

Cenejše kot pri
razprodajah
se dobi vsakovrstno manufak-
turno blago pri

J. TRPIN, Maribor
Glavni trg šte. 17.

Kupujte domače izdelke:
Pecivni prašek in vanilni sladkor
znamke

„ADRIA“

Modno blago, perilo in po-
trebščine za šivilje in kro-
jače priporoča trdka

A. Persche

Ljubljana, Pred škofijo 21.

Obiščite
novo urejeni
oddelek za

gospode

Trpežno blago

Najnižje cene

Modna trgovina

za dame in

gospode

A. Šinkovec in K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 13. 18.

Najnižje
cene!

Nabavljalna zadruga državnih nameštencev v Ljubljani

priporoča svojim članom nakup najfinejše bačke moke, sladkorja, kave, olja, masti, riža, testenin, pralnega
in toaletnega mila, dišav, južnega sadja in sploh vsega špecerijskega in kolonialnega blaga. — Pri večjem
odjemu izredne cene. — Velika izbira dežnikov in predpralnikov. Izdeluje najfinejše in najtrpež-
nejše čevlje vseh vrst
po meri in naročilu. —

Kdor kupuje v zadrugi, kupuje pri sebi!

Državni usluž-
benci, kupujte v
svoji zadrugi!

Izdaja Zveza državnih nameštencev za Slovenijo v Ljubljani.

Odgovorni urednik Anton Adamič. Za Narodno tiskarno Fr. Jerežek. Vol v Ljubljani